

Lovforslag nr. L 155. Fremsat den 11. december 1992 af Mimi Jakobsen (CD), Sonja Albrink (CD), Duetoft (CD), Bente Juncker (CD) og Arne Melchior (CD)

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven og lov om social bistand

(Opholdstilladelse til mindreårige udlændinge m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 26. juni 1987, som ændret senest ved lov nr. 482 af 24. juni 1992, foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) En udlænding, der er indrejst i Danmark, inden vedkommende er fyldt 18 år, og som uden for de i § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde har behov for særlig omsorg, dersom

- a) vedkommende har mistet sine forældre eller ved tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland er uden mulighed for at genetablere familieforholdet, eller
- b) der i vedkommendes hjemland eller det tidligere opholdsland er krigshandlinger, borgerkrig eller lignende uroligheder, eller
- c) andre lignende grunde end de under a) og b) angivne taler derfor.«

2. I § 36 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. En udlænding, der efter de på tidspunktet for frihedsberøvelsen foreliggende oplysninger må antages at være under 18 år, kan alene undergives de i § 34 angivne foranstaltninger.«

3. I § 40, stk. 1, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Ved enhver afhøring af en udlænding, der er under 18 år, skal en repræsentant for de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors være til stede.«

§ 2

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 829 af 1. oktober 1992, foretages følgende ændring:

I § 134 a, stk. 1, indsættes efter nr. 7 som nyt nummer:

»8) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 6.«

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 1, nr. 1, finder anvendelse på udlændinge, der på tidspunktet for nærværende lovforslags fremsættelse er indrejst i Danmark inden deres fyldte 18. år.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Danmark har tilsluttet sig både FN's flygtningekonvention, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's konvention om barnets rettigheder. Vi plejer gerne at besmykke os med at være et af de få lande, som opfylder alle vore internationale forpligtelser. Ikke desto mindre har administrationen af udlændingeloven vist, at vi stadig lader meget tilbage at ønske, når det gælder opfyldelsen af vores forpligtelser – lovfæstede eller ulovfæstede.

Amnesty International har kritiseret Danmark for at frihedsberøve asylansøgere i strid med almindelige internationale regler; når andre nationer overtræder disse regler, er vi de første til at fordømme dette.

Når det gælder behandlingen af børn og unge er der i den almindelige lovgivning med rette indføjede vidtgående beskyttelsesregler for at sikre den bedst mulige og den lempeligste sagsbehandling for denne svage gruppe. For udenlandske børn og unge er der i lovgivningen i dag ikke varetaget tilsvarende beskyttelseshensyn. I princippet bliver alle asylansøgere uanset alder behandlet ens.

I Justitsministeriets praksis har der dog været en lempelig sagsbehandling for uledsagede børn under 15 år, og de har ofte fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, hvis der ikke har været grundlag for at meddele asyl efter de almindelige regler. Det forudsættes i lovforslaget, at denne praksis fortsættes.

For børn mellem 15 og 18 år er asylansøgninger blevet behandlet på samme vilkår som enhver anden tilsvarende sag uden hensyntagen til alder og familietilknytning, uanset ministeriet har haft mulighed allerede efter de nugældende regler at foretage en lempeligere sagsbehandling også for denne ansøgergruppe.

I den danske retspleje og sociallovgivning har vi regler om, at der skal tilkaldes en repræsentant for de sociale myndigheder, når unge under 18 år afhøres hos politiet eller i retten. En tilsvarende beskyttelse synes ikke at være praktiseret, når det gælder udlændinge. Der er ikke lovfæstet beskyttelse for afhøringer af udenlandske børn eller unge, selv om

konsekvensen af de afhøringer, udlændingen bliver udsat for, kan være meget vidtrækkende og være en voldsom psykisk belastning. Derfor indeholder forslaget en regel om, at de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors skal være repræsenteret, når der efter udlændingeloven foretages afhøring af mindreårige.

For at ligestille frihedsberøvelse af mindreårige efter udlændingeloven med frihedsberøvelser efter anden lovgivning og for at understrege det almindeligt i retsplejen forekommende proportionalitetsprincip foreslås det, at unge ikke skal kunne frihedsberøves efter udlændingeloven. Der må ske en surrogatbringelse eller anden mindre indgribende foranstaltning, således at udlændingeloven kommer i overensstemmelse med almindeligt anerkendte principper om tvangsindgreb over for mindreårige.

Lovforslaget medfører *ikke*, som det er blevet påstået, en stigning i antallet af familiesammenføringer. Reglerne for familiesammenføringer blev kraftigt strammet ved den seneste ændring af udlændingeloven i sommer. Familiesammenføring kan kun ske, når forældrene er over 60 år og barnet kan garantere forsørgelsen af forældrene. Tværtimod vil grundlaget for opholdstilladelsen være bortfaldet, såfremt forældrene dukker op, og der vil derfor være grundlag for at inddrage tilladelsen inden for den almindelige 3-års-frist, hvis familien kan forenes i hjemland eller tidligere opholdsland.

En lovgivning med ovennævnte sigte må nødvendigvis rumme visse skønsmæssige elementer. Forslagsstillerne har derfor overvejet nøje, hvorvidt bestemmelsen burde udformes fakultativt eller hjemle retskrav på opholdstilladelse. Når man har foretrukket den sidstnævnte løsning, beror det navnlig på følgende betragtninger.

Hovedsigtet med lovforslaget er at sikre de omhandlede børn og unge den særlige retsbeskyttelse, som der er tradition for i dansk lovgivning i øvrigt. Da justitsministerens udtalelser vedrørende hidtidig praksis ikke har været baseret på den opfattelse, at en sådan behandling af mindreårige skulle savne hjemmel i den gældende udlændingelov, er det væ-

sentligste formål med indførelsen af en særlig bestemmelse således ikke at tilvejebringe en sådan hjemmel, men at skabe sikkerhed for, at disse børns og unges behov ikke gøres til genstand for restriktive skøn fra Justitsministeriets side. Forslagsstillerne har ment bedst at kunne tilgodese dette formål ved at udforme bestemmelsen således, at den i princippet giver de pågældende mindreårige ansøgere et retskrav på opholdstilladelse.

De faktiske omstændigheder, der kan indicere behovet for særlig omsorg, kan ikke opregnes udtømmende, hvorfor der vil blive tale om en konkret vurdering af, hvorvidt den enkelte ansøger opfylder betingelserne. Det skal imidlertid fremhæves, at indikationerne i den foreslåede § 9, stk. 1, nr. 6, litra a-b er relativt præcist defineret. I de tilfælde, hvor en eller flere af disse er til stede og der som følge heraf foreligger behov for den særlige omsorg, som kun kan ydes gennem tilladelse til ophold i Danmark, skal der meddeles den mindreårige opholdstilladelse. Vedrørende det nærmere indhold af litra a-c samt den generelle forudsætning om, at ansøgeren har behov for særlig omsorg, henvises til bemærkningerne nedenfor.

At der gives retskrav på opholdstilladelse, selv om lovens betingelser herfor rummer skønsmæssige elementer, er da heller ikke nogen nydannelse i udlændingeloven. Således er bestemmelsen i lovens § 7, stk. 2, om de facto-flygtninge udformet med et ganske betydeligt skønspreg, men giver desuagtet ansøgeren retskrav på opholdstilladelse, når de fastsatte betingelser er opfyldt. Dette ses ikke i sig selv at have givet anledning til vanskeligheder ved administrationen af § 7.

Forslagsstillerne er endvidere opmærksom på, at den foreslåede bestemmelse med hensyn til personkredsen adskiller sig fra § 9, stk. 1, i øvrigt. Den bærende systematik i lovens § 9 er imidlertid, hvorvidt der er tale om retskrav eller fakultative bestemmelser, og de enkelte numre i § 9, stk. 1, henholdsvis stk. 2, er i forvejen ganske forskelligartede. I overensstemmelse hermed har man valgt at indsætte den foreslåede bestemmelse som nr. 6 i § 9, stk. 1.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

»... indrejst... inden sit fyldte 18. år...«: Det fremgår umiddelbart af den foreslåede bestemmelses ordlyd, at reglen som udgangspunkt alene omfatter udlændinge, der på tidspunktet for indreisen til Danmark endnu ikke er fyldt 18 år.

Tidspunktet for indreisen fastlægges som det tidspunkt, hvor udlændingen faktisk ankommer til den danske grænse.

Det forudsættes i øvrigt, at den nugældende praksis med en liberal anvendelse af § 48, stk. 2, i forbindelse med personer, der uden ledsagere ved ankomsten til Danmark anfører at være mindreårige, oprettholdes. Det er herved navnlig tillagt betydning, at afvisning kun finder sted, hvis udlændingen udsendes til et land, hvor den pågældende har nær familie eller i øvrigt allerede har opnået opholdstilladelse, samt at indrejse og adgang til den danske asylprocedure under alle omstændigheder umiddelbart tillades i de situationer, hvor en evt. afgørelse af spørgsmålet om afvisning vil kræve undersøgelser om rejserute m.v. ud over, hvad de danske myndigheder inden for ganske kort tid kan fuldføre. Der er i denne sammenhæng i særdeleshed lagt vægt på at undgå, at mindreårige i evt. afvisningsposition i en periode må afvente myndighedernes uafsluttede undersøgelser. Bestemmelsens karakter af et egentligt retskrav taler endvidere med betydelig styrke for en tillempt anvendelse af afvisningsreglen i § 48, stk. 2.

Forslagsstillerne er bekendt med den bestående praksis, hvorefter Direktoratet for Udlændinge meddeler opholdstilladelse til visse mindreårige, uledsagede børn under 15 år efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, og – ud fra et skøn angående den pågældendes modenhed – til visse mindreårige, der er fyldt 15 år. Direktoratets praksis skåner den mindreårige, ikke kun for de vanskeligheder, tilbagesendelse vil frembyde, men tillige for asylproceduren, der trods hensyntagen til alder og udvikling kan opfattes som særligt belastende. Forslagsstillerne forudsætter, at der ikke sker nogen ændringer i denne praksis, dog således, at opholdstilladelse gives med henblik på varigt ophold, hvilket der efter udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 2, er hjemmel til.

»... uden for de i § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde...«: Formuleringen viser, at opholdstilladelse efter den her foreslåede bestemmelse – ligesom tilfældet er med reglen i § 9, stk. 2, nr. 2 – er subsidiær i forhold til § 7 og dermed først kan søges, når asylproceduren er udtømt. Dette er for så vidt et brud med den nugældende praksis.

Sigtet med den nye ordning er flerstrengt:

- a) Ordningen vil tjene til at værne om respekten for asylinstituttet ved at sikre, at også mindreårige, der har behov for beskyttelse og opfylder betingelserne for tildeling af asyl, formelt anerkendes som flygtninge og opnår opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7.

De retlige rammer for tildeling af opholdstilladelse i henhold til § 7 ses at give vide muligheder for at anvende dette regelsæt (også) i forbindelse med mindreårige.

Asylsøgere, der er omfattet af Genève-konventionens flygtningebegreb, tildeles opholdstilladelse som konventionsflygtninge (K-flygtninge) i henhold til § 7, stk. 1. Genève-konventionen rummer ingen særlige bestemmelser om fastlæggelse af flygtningestatus for mindreårige. Imidlertid indeholder den af UNHCR udarbejdede »Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status« en række retningslinier vedrørende dette spørgsmål. Her anføres bl.a., at en alder på 16 år i fravær af indikationer om det modsatte som en generel retningslinie må anses for at udgøre den aldersmæssige nedre grænse for, hvornår en asylansøger kan antages selvstændigt at nære en velbegrundet frygt for forfølgelse i konventionens forstand (pkt. 213-216). Det anføres tillige, at for unge under denne grænse kan det være nødvendigt i højere grad at tage hensyn til visse mere objektivt prægede kriterier, hvis tilstedeværelse i givet fald vil kunne indebære, at den pågældende falder inden for konventionens flygtningebegreb, samt at bl.a. situationen for evt. forældre i hjemlandet bør inddrages i vurderingen og i visse tilfælde vil kunne danne grundlag for en formodning om, at den unge bør anses som flygtning i henhold til konventionen (pkt. 217-219).

Det følger af disse retningslinier, at mindreårige i en række tilfælde vil være omfattet af Genève-konventionens flygtningebegreb og dermed berettiget til opholdstilladelse som K-flygtninge i henhold til § 7, stk. 1.

En asylsøger, der ikke falder inden for Genève-konventionens anvendelsesområde, kan opnå opholdstilladelse som de facto-flygtning (F-flygtning) efter § 7, stk. 2, hvis det af lignende eller andre tungtvejende grunde ikke bør kræves, at udlændingen vender tilbage til sit hjemland.

Det er i denne forbindelse værd at fremhæve, at forarbejderne til denne bestemmelse lægger op til en smidig anvendelse af de facto-begrebet. Således anfører Udlændingelovudvalgets flertal i bemærkningerne til det af flertallet affattede forslag til en de facto-status (forslagets § 8), at der vil kunne gives opholdstilladelse efter denne bestemmelse bl.a. til asylsøgere, der søger beskyttelse på grund af udefra kommende aggression, besættelse eller lignende begivenheder, der i alvorlig grad forstyrrer den offentlige orden i hjemlandet (Bet. 968/1982, p. 133) – dvs. også uden krav

(som efter konventionen) om, at der foreligger risiko for forfølgelse eller lignende overgreb af konkret, individuel karakter.

Mindretallet fremhæver i bemærkningerne til deres forslag (§ 7, stk. 1, nr. 3, der dannede grundlag for den nugældende bestemmelse i § 7, stk. 2), at bestemmelsen indrømmer plads for et vist skøn i henseende til asylgrundlagets karakter og styrke, og det understreges i øvrigt, at en vis fleksibilitet i den retlige struktur er påkrævet (Bet. 968/1982, p. 136).

Der er således i forarbejderne til § 7, stk. 2, støtte for at afstemme anvendelsen af bestemmelsen efter en asylsøgers personlige forudsætninger, herunder den pågældendes lave alder og et heraf følgende større, individuelt beskyttelsesbehov.

Det kan udledes af det ovenfor anførte, at der ofte ikke alene vil være faktisk behov, men også retligt grundlag for at yde mindreårige beskyttelse som flygtninge. Muligheden for anerkendelse som flygtning bør sikres uanset udlændingens alder, når den pågældende i øvrigt er berettiget dertil.

Hensynet til at værne om asylinstituttet bør selsagt afbalanceres med de ulemper, der vel især for mindreårige er forbundet med behandling af en asylsag. Det forudsættes, at proceduren for behandlingen af asylsager vedrørende mindreårige tilrettelægges på en sådan måde, at sagsbehandlingen ikke påfører den pågældende unødvendige byrder. Navnlig bør det tilstræbes, at asylsagen hastebehandles, og at proceduren i øvrigt i fornødent omfang tillempes den mindreåriges særligt udsatte position – ikke mindst i forbindelse med afhøringer, der ofte opleves yderst belastende for asylsøgere. Det må forventes, at en del af sådanne asylsager vil kunne afgøres efter den særlig hurtige åbenbart grundløs-procedure, jf. § 53 a, stk. 3. Desuden bør den mindreårige under behandlingen af anmodning om såvel asyl som om opholdstilladelse efter den her foreslåede bestemmelse tilbydes indkvartering, der i tilstrækkelig grad tilgodeser den mindreåriges særlige behov og ønsker.

- b) Endvidere indebærer ordningen, at afgørelse efter den her foreslåede bestemmelse sædvanligvis må forventes at forudsætte tilstedeværelsen af de samme oplysninger, som danner grundlag for afgørelsen om asyl (og derfor i vidt omfang allerede vil foreligge). Det er i denne sammenhæng af væsentlig værdi, at asylmyndighederne – med Flygtningenævnet som evt. ankeinstans – som de dertil bedst egnede organer indhenter og vurderer de relevante oplysninger og bl.a. gives mulighed for

at afgøre evt. troværdighedstvív. Hermed mindskes på betryggende vis risikoen for omgåelse og misbrug.

Det er herved forudsat, at asylmyndighederne som en naturlig del af sagsoplysningen tillige indhenter og vurderer oplysninger om sådanne særlige omstændigheder, der kan tænkes at være af betydning for afgørelse af ansøgninger efter den her foreslåede bestemmelse.

»... har behov for...«: Det forudsættes, at den mindreårige ikke nødvendigvis i egentlig forstand skal kunne *bevise* et behov for særlig omsorg. Det bør almindeligvis anses for tilstrækkeligt, at den pågældende i rimelig grad er i stand til at sandsynliggøre et sådant behov. Det skal understreges, at der herved kræves andet og mere end blot, at den mindreårige er omfattet af en eller flere af de i bestemmelsens litra a) til c) nævnte indikationer.

»... særlig omsorg...«: Hermed sigtes til den mindreåriges individuelle situation. Det fremgår af formuleringen, at bestemmelsen ikke skal kunne anvendes som hjemmel for tildeling af opholdstilladelse til større, abstrakt afgrænsede persongrupper, men at opholdstilladelse alene skal meddeles, såfremt den mindreårige er omfattet af et eller flere af de i bestemmelsen angivne indikationer og den pågældendes forhold efter en samlet vurdering i øvrigt konkret taler derfor. Ved denne vurdering bør der – ud over den mindreåriges baggrund og aktuelle situation – herved lægges afgørende vægt på den pågældendes mulighed for at opnå en tålelig tilværelse med rimelige levevilkår ved en evt. tilbagevenden til sit hjemland eller tidligere opholdsland.

Som målestok for denne vurdering kan naturligt anvendes almindeligt anerkendte standarder, således som disse bl.a. er kommet til udtryk i internationale traktater, rekommandationer o.l.

Særligt kan henvises til principperne i Konventionen om Barnets Rettigheder, vedtaget af FN's generalforsamling d. 20. november 1989 og ratificeret af Danmark – som det 94. land – d. 19. juli 1991.

I konventionens præambel erindres om, at det i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder er fastslået, at børn har ret til særlig omsorg og bistand, og det fastslås med støtte i de idealer, der er udtrykt i De Forenede Nationers Pagt, at børn bør opvokse i en atmosfære af fred, værdighed, tolerance, frihed, lighed og solidaritet. Det anerkendes, at der i alle lande i verden lever børn under særligt vanskelige forhold, og at sådanne børn kræver særlig hensyntagen.

Konventionen, der ifølge art. 1 som udgangspunkt omfatter enhver under 18 år, indeholder i art. 22 en særlig bestemmelse om flygtningebørn og børn, der søger flygtningestatus. Det fastslås her, at deltagerstaterne skal give disse børn – og i særdeleshed børn uden familie – den nødvendige beskyttelse og humanitære bistand. Art. 39 pålægger deltagerstaterne at fremme fysisk og psykisk rehabilitering af børn, der har været offer for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug, tortur eller enhver form for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller væbnede konflikter.

Sådanne principper ses at udgøre væsentlige bidrag til fastlæggelse af rammerne for, hvornår en mindreårig udlænding kan skønnes at have et særligt omsorgsbehov i henhold til den her foreslåede bestemmelse.

Om indikationerne angivet under pkt. a-c bemærkes følgende:

Ad a) Ved »mistet sine forældre« forstås, at forældrene efter de i sagen foreliggende oplysninger må antages at være enten døde eller for tiden forsvundet. I det omfang der måtte bestå begrundet tvív om ansøgerens oplysninger herom, skal der i forbindelse med behandlingen af asylsagen tilvejebringes klarhed om dette forhold, først og fremmest gennem spørgsmål til den mindreårige og eventuelt således, at der foretages en troværdighedsvurdering af ansøgerens oplysninger om dette forhold. I særlige tilfælde kan Direktoratet for Udlændinge tage initiativ til at eftersøge forældrene gennem bistand fra f.eks. Internationalt Røde Kors eller andre organisationer. Sådanne henvendelser må ikke medføre en væsentlig forsinkelse af den forudsatte hurtige behandling af asylsagen.

Ved »forældre« forstås foruden de biologiske forældre enhver person, der træder i forældrenes sted, eksempelvis adoptivforældre og plejeforældre.

Formuleringen »ved tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland er uden mulighed for at genetablere familieforholdet« sigter tillige til de situationer, hvor den mindreårige på grund af en faktisk opdeling af et land i flere selvstændigt administrerede regioner ikke sikkert vil kunne indrejse eller opholde sig i den region af landet, hvor forældrene opholder sig.

Ad b) Bestemmelsen sigter ifølge sin formulering fortrinsvis på lande, hvor der aktuelt pågår krigshandlinger, borgerkrig eller lignende

uroligheder. Situationer, hvor der er nærliggende risiko for (gen)opblussen af (borger)krigshandlinger, vil ligeledes være omfattet. Med »lignende uroligheder« sigtes til omfattende voldshandlinger, der dog ikke har et sådant omfang, at disse kan karakteriseres som borgerkrig.

Ad c) Det er hensigten med bestemmelsen at tilkendegive, at de under a) og b) angivne indikationer ikke er udtømmende. Dersom der i særlige tilfælde for en mindreårig ansøger opstår situationer, der på samme måde som ved de nævnte indikationer taler for at give vedkommende opholdstilladelse, skal der være mulighed herfor.

Forslagsstillerne har ikke fundet behov for ændringer i § 19 med henblik på fastsættelse af særlige regler om inddragelse af opholdstilladelse efter den foreslåede § 9, stk. 1, nr. 6. Denne bestemmelse vil kun ganske sjældent finde anvendelse på børn og unge under 15 år, og der vil derfor normalt bestå mulighed for inddragelse inden for 3-års-fristen i § 19, stk. 2, indtil den pågældende fylder 18 år. Skulle forældrene derfor komme til landet, vil der som hidtil i denne periode være mulighed for at inddrage den mindreåriges opholdstilladelse. Det samme gælder i andre tilfælde, hvor det oprindelige grundlag viser sig urigtigt eller ikke længere er til stede, jf. § 19, stk. 1, nr. 1.

For de mindreårige, hvis opholdstilladelse på grund af 3-års-fristen ikke længere kan inddrages, vil der således være ret til fortsat ophold i landet, uanset om det oprindelige grundlag fortsat er til stede. Det bemærkes, at der ikke hermed er taget stilling til, om denne opholdsret vil kunne udnyttes af den mindreårige.

Såfremt der på ny etableres kontakt med forældrene, vil det som hidtil bero på reglerne om forældremyndighed, om den mindreårige skal forlade landet efter forældrenes bestemmelse. Forslaget indebærer heller ingen ændring i de sociale myndigheders adgang til om fornødent at træffe afgørelse i henhold til bistandsloven om at nægte hjemgivelse af barnet eller den unge.

Også bestemmelsen i udlændingelovens § 19, stk. 3, om inddragelse i svigstilfælde finder sædvanlig anvendelse over for opholdstilladelser meddelt efter den foreslåede § 9, stk. 1, nr. 6. Har barnet eller den unge på svigagtig måde givet urigtige oplysninger om f.eks. sin alder eller forældrenes skæbne og forbindelse til disse, vil der kunne ske inddragelse af opholdstilladelsen også ud over 3-års-perioden.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelse sigter til at understrege og lovfæste det proportionalitetssynspunkt, der allerede ligger bag bestemmelsen i udlændingelovens § 34. Herved bringes udlændingeloven også på dette punkt i overensstemmelse med almindeligt anerkendte principper vedr. tvangsindgreb over for mindreårige.

Den foreslåede formulering udelukker ikke, at en mindreårig udlænding kan underkastes en kortvarig tilbageholdelse i forbindelse med indrejsekontrollen, således at identitet m.v. kan fastslås på sædvanlig måde. Af hensyn til den som § 40, stk. 1, 3. pkt., foreslåede bestemmelse, vil denne tilbageholdelse selvsagt kunne udstrækkes så længe, som det er påkrævet for at afvente tilstedekomsten af en repræsentant for de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors.

Det afgørende for anvendelse af de lempeligere foranstaltninger efter § 34 er de oplysninger om udlændingens alder, der foreligger på tidspunktet for iværksættelse af frihedsberøvelsen, respektive andre foranstaltninger. Udgangspunktet må således være de oplysninger, den pågældende udlænding selv fremkommer med vedrørende sin alder. Kun såfremt disse er åbenbart urigtige og det med sikkerhed – f.eks. gennem oplysninger afgivet af den pågældende under tidligere ophold eller indrejseforsøg i Danmark – kan fastslås, at der er tale om en person over 18 år, må frihedsberøvelse således iværksættes.

Til nr. 3

Til bestemmelsen bemærkes, at det er forslagsstillerens hensigt, at der i alle situationer, hvor personer under 18 år afhøres, skal være en repræsentant for enten de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors til stede.

Forslaget er begrundet i ønsket om på dette tidspunkt at give mindreårige udlændinge samme beskyttelse som mindreårige danske statsborgere eller mindreårige udlændinge med fast opholdstilladelse i Danmark, for hvilke det i henhold til retsplejelovens § 752, stk. 2, og bekendtgørelse nr. 214 af 13. april 1987 er bestemt, at når en mindreårig afhøres som sigtet i en straffesag, er der normalt en repræsentant for de sociale myndigheder til stede.

Bestemmelsen indebærer, at den myndighed, som en mindreårig udlænding retter henvendelse til efter ankomsten til Danmark, efter at vedkommende mindreårige har oplyst navn – eventuel adresse i hjemlandet – og fødselsdato, jf. retsplejelovens § 750, er forpligtet til at undlade afhøring af den mindreårige førend en repræsentant for de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors er kommet til stede. Det påhviler myndigheden straks at rette henvendelse til

enten de sociale myndigheder eller Dansk Røde Kors, således at afhøringen kan gennemføres uden unødigt forsinkelse.

Ved alle senere afhøringer, hvad enten disse finder sted hos politiet, i retten, hos Direktoratet for Udlændinge, Dansk Flygtningehjælp eller i Flygtninge-nævnet, finder reglen anvendelse. Det er ikke et krav, at en repræsentant fra Røde Kors skal være til stede under eventuelle samtaler med den for ansøgen beskikkede advokat.

Det bemærkes hertil, at der allerede består en praksis, hvorefter en støtteperson fra Dansk Røde Kors normalt er til stede, når en mindreårig, uledsaget asylansøger er indkaldt til samtale hos f.eks. Dansk Flygtningehjælp, hos den mindreåriges under flygtningenævnsagen beskikkede advokat og i Flygtningenævnet.

Forslagsstillerne forudsætter, at der af Justitsministeriet træffes aftale med Dansk Røde Kors om etablering af en vagtordning, hvorefter bestemte, særligt kvalificerede personer fra Dansk Røde Kors kan tilkaldes med kort varsel, f.eks. hvis en mindreårig udlænding henvender sig ved grænsen og anmoder om opholdstilladelse. Når Dansk Røde Kors bringes i forslag, skyldes det, at institutionen og dens medarbejdere, bl.a. på grund af organisationens erfaringer med såkaldte støttepersoner til mindreårige asylsøgere, har den særlige ekspertise, der er nødvendig for i fornødent omfang at støtte en mindreårig udlænding, der søger asyl.

Det forudsættes, at de personer, der tilknyttes Dansk Røde Kors' vagtordning, gøres bekendt med de regler, der gælder for afhøringer i almindelighed, jf. f.eks. retsplejelovens bestemmelser i §§ 184 og 752, stk. 3.

Indtil der er etableret en vagtordning med Dansk Røde Kors, skal der i alle tilfælde tilkaldes en repræsentant fra de sociale myndigheder i forbindelse med afhøring.

Efter at ordningen er etableret, skal en repræsentant for Dansk Røde Kors kun tilkaldes, når den mindreårige udlænding anmoder om opholdstilladelse i Danmark. Er der tale om en mindreårig, der tilbageholdes af myndighederne, f.eks. på grund af overtrædelse af et indrejseforbud, og hvor det er klart, at den pågældende ikke anmoder om opholdstilladelse i Danmark, skal en repræsentant for de sociale myndigheder tilkaldes.

Bestemmelsen gælder både for ledsagede og uledsagede mindreårige. Om de ledsagede mindreårige, hvis forældre søger om opholdstilladelse, bemærkes, at kravet om tilstedeværelse af en repræsentant for Dansk Røde Kors ikke bortfalder, selv om den mindreåriges forældre meddeler deres samtykke til afhøringen. Dersom der under Flygtningenævnets behandling af forældrenes klage opstår behov for at afhøre et eller flere af klagernes børn, kan Flygtningenævnet dog som hidtil med samtykke fra forældrene og den for forældrene beskikkede advokat tillade, at afhøring foretages, uden at en repræsentant for Dansk Røde Kors tilkaldes. Det kan i denne situation være uønskeligt for alle involverede parter, dersom Flygtningenævnets behandling af en klage skal udsættes på grund af den tid, der medgår ved tilkaldelse af en repræsentant for Dansk Røde Kors.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse er en naturlig følge af princippet i § 134 a, stk. 1, hvorefter staten afholder udgifter til visse udlændinges underhold i situationer, hvor de efter opnået opholdstilladelse ikke er i stand til at varetage egen forsørgelse.